

MĀCĪSIMIES NO TAIZEMIEŠIEM!

(V. starptautiskā konference
"MĀJAS un SABIEDRISKĀ HIV-INFICĒTO APRŪPE",
Čang Mai, Taizeme, XII. 2001)

Taizeme kā kārtējā šīs konferences mājvieta nav izvēlēta nejauši, jo tur šī sabiedriskā aprūpe, kas mums šķiet diezgan nesaprotama, tiešām darbojas. Jāatceras, ka Taizeme (bijusī Siāma) ir 98% budistu valsts, un viens no budistu baušļiem ir "Pha-Pa": atzinību var iemantot, brīvprātīgi palīdzot – parasti, kādām īpašām sabiedriskām vajadzībām.

Nevar neatzīmēt **kultūras šoku**, ko saņem katrs Rietumu "vērtībās" iesīkstējušais, nokļūstot šai DA Āzijas valstī (katram to kādreiz ieteiktu!) – kā nacionālās īpatnības neiznīkst (piem., neviens nekautrējas no tautiskiem tērpiem), neskatoties uz visa modernā klātbūtni; kā neviens neubago (divu nedēļu laikā tikai viens iedrošinājās uzprasīt cigareti) un visi šķiet laimīgi, neskatoties uz nelielajiem ienākumiem (viss gan arī ir lēts!); cik droši var justies jebkurā galvaspilsētas nostūrī jebkurā diennakts laikā (Taizeme ir gandrīz mononacionāla valsts); kā iztiek bez pornogrāfijas, toties ir tik daudz bērnu un ielās redzamo vidējais vecums ir, augstākais, 30 gadu; kā dievina savu 78 gadus veco karali, kas patiesi rūpējas par savu tautu un katrs taizemietis ir gatavs atdot savu dzīvību viņa dēļ...

Tāda Rietumu "kultūras" pērle, kā savu vecāku nogādāšana uz nespējnieku namiem viņiem šķiet pēdējā mežonība. Galu galā rietumnieks jūtas jauns un zaļš šīs daudz senākās kultūras priekšā.

Konferenci atklāj Viņas Karaliskā Augstība princese Soamsavali – iespējamā nākamā karaliene.

Arī konferences **organizatoriskā** puse atšķiras no Eiropā pieredzētajām. Mākslas studenti skicē vai šaržē konferences delegātus, bet visiem izdalāmās konferences somas ar materiāliem ir no audekla, rokām darinātas, ar tradicionāliem Lan Na (Z Taizemes) ornamentāliem izšuvumiem (ne farmaceitisko kompāniju štancētā plastika, kā visās pārējās konferencēs). Domāju, ka tās konference pasūtinājusi kādām HIV-inficēto grupām, tādējādi materiāli tās atbalstot.

"Lotus" viesnīca, kurā noris konference, ir moderna ēka ar tradicionāliem arhitektūras elementiem (kur Rīgā ir tāda viesnīca?). Gaitenā skan burvīga klusināta tradicionāla instrumentālā mūzika.

Ir gan arī austrumnieciskas īpatnības, (viltības?), pie kurām jāpierod.

Piemēram, viens un tas pats stāvs vienam viesnīcas spārnā skaitās sestais, otram – mīnus otrais, bet viesnīcas lielveikalā – ceturtais.

Par emocionāli aizkustinošāko izvēršas AIDS gājiena koncerta noslēgums pie Suan Dok tempļa un tā karaliskajām kapenēm: dalībniekiem tiek dota iespēja iedegt lampionus un palaist tos gaisā, līdz tie saplūst ar zvaigznēm uz debesīs gulošā Mēness sirpja fona. Taizemieši tādējādi nožēlo savus nākotnes grēkus...

Katru dienu iznāk konferences avīze un vienā no tām uzzinu par Taizemes HIV- inficēto **politisko uzvaru**: pēc 1. decembra demonstrācijas Bangkokā Valsts Farmaceutiskā Organizācija (Taizemē, šķiet, stratēģiski nozīmīgās nozares netiek privatizētas!!!), kura ražo nepatentētos antiretrovirālos medikamentus, no 2002. gada samazinās to mēneša izmaksu vienam cilvēkam no 112\$ uz 55\$ (Latvijā – patentētās – ap 380 Ls mēnesī). Tā kā Taizemē šo medikamentu cena pastāvīgi samazinās, tad nākamajos gados, cerams, tiks sasniegts 22\$ līmenis un piecu gadu laikā visi HIV- inficētie varētu tikt nodrošināti ar nepieciešamajām zālēm. Salīdzinājumā ar 2001. gadu, antiretrovirālo medikamentu budžets 2002. gadā tiks dubultots. Īpaša komisija (Ministrija, medicīnas eksperti un HIV- inficēto tīkla pārstāvji) izstrādās kritērijus, kam vēl turpmāk dodama priekšroka zāļu saņemšanai.

Visi pasaules HIV- inficētie ar cerībām raugās uz **GFATM** (Globālo AIDS, TB un Malārijas Fondu), kas nesen dibināts un cer savākt 7 miljardus \$ (pagaidām gan savākts tikai 1,6 mljr.) HIV- inficēto vajadzībām (ne profilaksei). Konferencē tam veltīts speciāls simpozījs. Izrādās, ka pieteikumi šim Fondam tiks gaidīti no katras valsts atsevišķi, un NVO nāksies iekļauties valsts nacionālajā pieteikumā. Ja kāda NVO nespēs iekļauties šai pieteikumā, viņai šie iemesli būs jāpaskaidro Fondam, un tas izskatīs to pamatotību. Tātad izskatās, ka GNP+ sākotnējās cerības gūt kādus procentus no Fonda budžeta tā arī nepiepildīsies.

Meistardarbnīca “**Alternatīvā terapija** un tradicionālā medicīna HIV- infekcijas normalizācijai”, kā allaž, bija interesanta. Tika runāts par specifiskajām katras asins grupas diētām (tā kā cilvēce uzturā vispirms lietoja gaļu un tikai vēlāk – labību, tad, piemēram, 0 asins grupas īpašniekiem var būt problēmas ar labības produktiem). Ir apstiprinājies fakts, ka kokosriekstu eļļa vai pulpa (1/2 – 1 glāze dienā) patiesi gan samazina vīrusa slodzi, gan uzlabo imunitāti.

Ļoti interesanta ir izstāžu zāle, kurā var izbaudīt dažādus tradicionālos Taizemes masāžas veidus (visinteresantākais – ķermeņa “klapēšana” ar koka puļķi un āmuriņu), iedziļināties piramīdas dziedinošajā efektā (senatnes zinātnes pārmantojums vēl no Atlantīdas civilizācijas), nogaršot uz vietas vārītus dziednieciskus uzlījumus vai ārstnieciskus želejīgus dažādu dabisko vielu maisījumus inficētajiem.

Jāatzīst, ka **Taizemes virtuve** ir ārkārtīgi veselīga (vienīgi – stipri svilinoša), tajā daudz vitamīnu – divu nedēļu laikā neredzēju nevienu resnu cilvēku. Jebkurā veikalā nopērkami veselīgi izstrādājumi – piemēram, aloe vai vienkārši zāles žeļejas dzērieni, krizantēmu dzēriens, piepes dzēriens ar medu utt. (kur Latvijā varam nopirkt kaut vai bērzu sulu?).

Gan pirms, gan pēc konferences organizētas kādas 20 **pieredzes apgūšanas ekskursijas** uz Z Taizemes vietām, kurās katrā noris HIV- inficēto sabiedriskās aprūpes pasākumi. Ienākumi no ekskursijām paredzēti apmeklētajām HIV- inficēto apvienībām. Vienā no tādām Zelta Trijstūra apvidū (Mjanmaras (Birmas), Taizemes un Laosas robežrajons pie Mekongas upes)

pārlicinājāmajies, kā grupas “Kustība Aprūpei ar Mīlestību” inficētajiem tiek dota iespēja ģenerēt ienākumus (no ārstniecisko augu audzēšanas līdz to papildīšanai kapsulās, pīļu audzēšana, tradicionālā aušana utt.). Cita ciemata veselības centra brīvprātīgie rūpējas par ciema iedzīvotāju veselības izglītošanu, arī HIV- inficēto aprūpi, par to savukārt iegūstot brīvbiļeti ārstu apmeklējumiem sev un savai ģimenei.

Cits budisma bauslis “Bun Kongkhao” vēsta: atzinību var iemantot, ja pēc ražas novākšanas laucinieki nogādā templim zināmu daudzumu rīsa – šie ieņēmumi tiks izmantoti iepriekš izziņotai sabiedriskai vajadzībai.

Mācīsimies no taizemiešiem!

Atzīstoties mīlestībā Taizemei un tās ļaudīm (arī konferencei), nobeigšu ar šādu budisma tēzi: “Nekas nav stiprāks par maigumu un nekas nav maigāks par īstenu spēku”.

A.Kalniņš,
AGIHAS

Materiāls tapis ar Holandes vēstniecības Latvijā atbalstu